

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 23. februar 2022
Kontor: EU-retskontoret
Sagsbeh: Phung Zhi Lilly Ngo
Sagsnr.: 2022-614-2097
Dok.: 2322162

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Retsudvalg om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens præjudicielle sag, C-548/21, Bezirkshauptmannschaft Landeck

1. Indledning

En østrigsk domstol har forelagt EU-Domstolen tre præjudicielle spørgsmål i en straffesag, hvor det østrigske kriminalpoliti har beslaglagt en mobiltelefon og forsøgt at få adgang til de forbindelsesdata, der var lagret på den.

Det første spørgsmål angår, hvorvidt artikel 15, stk. 1, eventuelt sammenholdt med artikel 5 i direktiv nr. 2002/58/EF¹ (e-databeskyttelsesdirektivet) i lyset af artikel 7 og 8 i EU's Charter om grundlæggende rettigheder (Chartret) om beskyttelse af privatlivet og personlige oplysninger indebærer, at offentlige myndigheders adgang til data, der er lagret på en mobiltelefon, må anses som så alvorligt et indgreb, at det kun kan begrundes i bekæmpelsen af grov kriminalitet.

Det andet spørgsmål angår, hvorvidt e-databeskyttelsesdirektivets artikel 15, stk. 1, sammenholdt med Chartrets artikel 7, 8, 11 og artikel 52, stk. 1, er til hinder for nationale regler, hvorefter efterforskningsmyndigheder kan skaffe sig adgang til alle digitale data, der er lagret på en mobiltelefon uden godkendelse fra en domstol eller uafhængigt forvaltningsorgan.

Det tredje spørgsmål angår, om de processuelle rettigheder i bl.a. Chartrets artikel 47 om effektive retsmidler er til hinder for nationale regler, hvorefter

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

myndigheder kan skaffe sig adgang til data, der er lagret på en mobiltelefon, uden at den berørte person underrettes herom.

2. Sagens faktiske omstændigheder

De østrigske toldmyndigheder i Innsbruck beslaglagde den 23. februar 2021 en pakke, der indeholdt 85 gram cannabis, som var adresseret til en tysk statsborger (sagsøger), der bor og arbejder i Østrig.

På den baggrund foretog det østrigske politi en ransagning af sagsøgers bopæl, hvorved sagsøger blev anmodet om at give politiet adgang til dataene på sin mobiltelefon. Sagsøger afviste dette, hvorefter politiet beslaglagde telefonen og forsøgte at få adgang til indholdet uden held. Foranstaltningerne blev iværksat uden pålæg fra anklagemyndigheden eller en domstolsafgørelse. Sagsøger blev ikke underrettet om politiets forsøg på at få adgang til dataene på mobiltelefonen.

Sagsøger anlagde herefter sag til prøvelse af lovligheden af beslaglæggelsen og politiets forsøg på at tilgå telefonens indhold.

3. Regeringens interesse og synspunkter i sagen

Sagen rejser principielle spørgsmål om anvendelsesområdet for e-databeskyttelsesdirektivet, herunder artikel 15, stk. 1. Navnlig det første og andet spørgsmål afhænger således af, om politiets adgang til data, der er lagret på en mobiltelefon, er omfattet af direktivet.

I Danmark vil politiet i en situation som den forelagte kunne få adgang til digitale data, der er lagret på en mobiltelefon, efter navnlig reglerne om beslaglæggelse og ransagning i retsplejelovens kapitel 73 og 74.

Disse regler indebærer, at både beslaglæggelse og ransagning af en mobiltelefon som udgangspunkt kun kan ske med forudgående retskendelse², og at der som udgangspunkt skal ske underretning af den person, der er genstand for hhv. ransagning og beslaglæggelse³.

Hverken beslaglæggelse eller ransagning er underlagt krav om, at disse indgreb kun kan foretages med henblik på efterforskning af kriminalitet, der har en særlig grovhed. Beslaglæggelse kan således ske, hvis der er grund til at antage, at genstande kan tjene som bevis eller bør konfiskeres, eller ved

² Jf. hhv. retsplejelovens § 806, stk. 1 og 2 og § 796, stk. 2.

³ Jf. hhv. retsplejelovens § 798, stk. 2 og 3 og § 807, stk. 1 og 2.

lovovertrædelsen er fravendt nogen, som kan kræve den tilbage. Ransagning kan foretages i situationer, hvor der efterforskes en forbrydelse, som bl.a. kan give fængselsstraf, eller hvis der er bestemte grunde til at antage, at der ved ransagningen kan findes genstande, som kan beslaglægges. Disse kriminalitetskrav vil formentlig ikke leve op til EU-Domstolens forståelse af ”grov kriminalitet”.

Såfremt Domstolen måtte nå frem til, at e-databeskyttelsesdirektivet samt retspraksis herom finder anvendelse på disse typer af tvangsindgreb, og dermed at EU-retten finder anvendelse, vil det kunne betyde, at de danske bestemmelser ikke kan opretholdes.

EU-Domstolen har i relation til oplysninger *lagret hos teleudbyderne* fastslået i bl.a. dommen C-207/16, Ministerio Fiscal, at det følger af e-databeskyttelsesdirektivet sammenholdt med Chartret, at adgang til personoplysninger, der gør det muligt at drage præcise slutninger vedrørende privatlivet, kun kan begrundes i hensynet til bekæmpelsen af grov kriminalitet.

Såfremt denne praksis kan overføres til også at gælde for oplysninger *lagret på en telefon*, vil det kunne betyde, at der ved ransagning og beslaglæggelse skal stilles krav til kriminalitetens grovhed, hvilket i betydelig grad vil kunne begrænse politiets mulighed for at anvende disse tvangsindgreb.

Regeringen afgiver på den baggrund indlæg i sagen med henblik på at få fastslået, at e-databeskyttelsesdirektivet samt Domstolens praksis om telesekskabers pålagte pligt af staten til at lagre trafik- og lokaliseringsdata ikke finder anvendelse i en situation, som den forelagte.

Ifølge e-databeskyttelsesdirektivets artikel 3 gælder direktivet for ”... *behandling af persondata i forbindelse med, at offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet stilles til rådighed...*”. Det er teleudbyderne, der stiller elektroniske kommunikationsnet til rådighed, hvorfor det er regeringens opfattelse, at e-databeskyttelsesdirektivet alene finder anvendelse ved statens regulering af teleudbydernes virksomhed. Den forelagte sag falder derfor uden for e-databeskyttelsesdirektivets anvendelsesområde, jf. direktivets artikel 1, stk. 3, om statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Efter regeringens opfattelse understøttes dette af EU-Domstolens praksis, jf. bl.a. dom af 6. oktober 2020 i sagerne C-511/18, C-512/18 og C-520/18, La Quadrature du Net, præmis 93, hvor Domstolen udtaler, at direktivet skal

anses for at regulere den virksomhed, som udbydere af sådanne tjenester udøver. Det følger videre af samme doms præmis 94-96, at når Domstolen har fundet, at e-databeskyttelsesdirektivet finder anvendelse i relation til teleudbydernes lagring af teledata (logging) og adgang til disse data, så skyldes det netop, at der her er tale om regulering af disse udbyderes virksomhed.

Det er ikke tilfældet i den forelagte sag, idet der er tale om oplysninger, der er lagret på en brugers egen telefon, og uden at der fra statens side er stillet nogen krav herom hverken til brugeren eller teleselskaberne. Det østrigske politi har med hjemmel i de østrigske straffeprocessuelle regler beslaglagt mobiltelefonen og forsøgt at få adgang til disse data uden nogen form for involvering af teleudbyderen.

På den baggrund er det regeringens opfattelse, at det østrigske politis beslaglæggelse af mobiltelefonen og forsøg på at få adgang til dennes data må anses som straffeprocessuelle efterforskningskridt, der ikke omfattes af e-databeskyttelsesdirektivets artikel 3 og dermed heller ikke af e-databeskyttelsesdirektivets artikel 15, stk. 1. Hertil kommer, at det udtrykkeligt fremgår af e-databeskyttelsesdirektivet, at statens virksomhed på det strafferetlige område udtrykkeligt er undtaget fra direktivets anvendelsesområde, jf. e-databeskyttelsesdirektivets artikel 1, stk. 3. På den baggrund afgiver regeringen indlæg om, at EU-retten, og dermed også Chartret, ikke finder anvendelse i den forelagte sag.